

ADVENTNÝ MODLITEBNÝ TÝŽDEŇ

Cirkevný zbor ECAV Liptovský Ondrej

PRIPRAVUJTE CESTU PÁNOVI!

Evanjelium podľa Lukáša

3, 1 – 20

Milí bratia a sestry, pozývame Vás aj v tomto roku využiť adventný čas na intenzívnejšiu duchovnú prípravu nielen k nastávajúcim sviatkom, ale predovšetkým k povzbudeniu, posilneniu vo viere a náprave toho, čo by sa v našom živote nemalo vyskytovať. Počas epidémie, ktorá zasiahla celý svet, pozývame Vás k spoločným modlitbám tento raz nie v telesnom spoločenstve, ale vo svojich domácnostiach. Budeme spojení Duchom Svätým prostredníctvom Božieho slova, modlitieb a piesní. Veríme, že Vám to prinesie radosť a pokoj do srdca. Pokiaľ Vám to povinnosti a situácia dovolí, stíšte sa o 18.00 hodine aj so svojimi domácimi. Samozrejme môžete tak urobiť aj v inom, pre Vás výhodnom čase. Nech Pán Boh požehná cestu Božieho slova do našich srdc! Trojjedinému Pánu Bohu patrí česť a sláva na veky!

Pondelok L 3, 1 – 4

Pán Boh posielá svojho posla, aby sme si pripravili srdcia

¹ “V pätnástom roku panovania cisára Tiberia, keď Pontský Pilát bol vladárom Judska, Herodes tetrarchom Galiley, jeho brat Filip tetrarchom Iturey a Trachonitidy a Lyzaniás tetrarchom Abilény, ² za veľkňazov Annáša a Kaifáša, prehovoril Boh na púšti k Jánovi, synovi Zachariášovmu. ³ Ján chodil po celom okolí jordánskom a kázal krst pokánia na odpustenie hriechov, ⁴ ako je napísané v knihe reči proroka Izaiáša: Hlas volajúceho na púšti: Pripravujte cestu Pánovi, vyrovnávajte Mu chodníky;..

Pán Boh veľmi dávno zaslúbil Mesiáša – Záchrancu sveta. Stará zmluva o tom vydáva svedectvo na mnohých miestach. Najmä predpovede prorokov hovoria jasnou rečou o Jeho príchode. Je to najdôležitejší a neopakovateľný **Boží čin pre záchranu ľudí**. Je univerzálny, určený pre záchranu každého človeka. Je však **potrebné, aby ho človek prijal**, aby uveril v Pána Ježiša, Božieho Syna a prijal Ho ako svojho vlastné osobného Spasiteľa. Pán Boh vie, že naša **ľudská pýcha a z nej plynúci hriech sú veľkou prekážkou pre vieru**. Ľudské srdcia sú oklamane zlým, sú tvrdé, nepoddajné. Ľudské oči nevidia Pána Boha a uši nepočujú Jeho volanie. Príkladov je na to v histórii Božieho ľudu veľmi veľa. A poznávame to aj sami pri sebe. A preto Pán Boh pripravuje ľudské srdcia na príchod a na prijatie Spasiteľa.

Nenecháva nič na náhodu. Nielen príchod Pána Ježiša, ale aj príchod Jána Krstiteľa je plne v Božej rězii.

Pán Boh, ktorý rozhoduje o tom, kedy sa vyplnia Jeho zaslúbenia, presne **načasoval** aj Jánovo narodenie aj vystúpenie. Ján vystúpil **pred tým, ako začal verejné účinkovanie Pán Ježiš**. Pán Boh pripravil jeho cestu cez zbožných rodičov kňaza Zachariáša a jeho manželku Alžbetu. Evanjelista Lukáš o nich vydáva krásne svedectvo: „*Obaja boli spravodliví pred Bohom, žijúc bez úhony podľa všetkých prikázani a ustanovení Pánových.*“ Poslušnosťou a vierou vytvárali to najlepšie zázemie pre výchovu Jána Krstiteľa. Učili ho Božiemu slovu a viedli v poslušnosti Jeho prikázaniam. V rodičovskom dome získal citlivé srdce aj ucho pre Boží hlas. Bez Jeho počutia by sa nemohol stať Jeho zvestovateľom, hlasom volajúceho na púšti. Stal sa dôležitým človekom pre srdcia, pre vieru mnohých. Pritom ostal skromným a vedomým si toho, že dôležitý je Ten, ktorý prichádza po ňom a ktorému on nie je hodný rozviazať remienky na obuvi.

Ján Krstiteľ a jeho volanie nás upozorňuje, že **aj my potrebujeme pripraviť svoje srdcia na prijatie Pána Ježiša**. Aj pre nás je prijatie Pána Ježiša, teda viera v Neho, dôverný vzťah s Ním **najdôležitejšou otázkou života**. On urobil pre nás všetko. Jeho smrť na kríži a vzkriesenie sú otvorením večnosti. Ale ak Mu neveríme, neobstojíme. **Potrebujeme, aby prebýval vierou v našich srdciach**. Nie iba akože, ale naozaj. Advent sa nás pýta: Miluješ Pána Ježiša? Človek sa Božiemu volaniu vo svojej prirodzenosti vzpiera, nechce Ho pustiť k sebe. Presviedča sám seba, že všetko je v poriadku, že je to dobre tak, ako je. Ale buďme k sebe úprimní a dajme si pomôcť! Hlas Jána Krstiteľa volá aj nás, aby sme nepodcenili čas, ktorý máme aj na to, aby sme uverili. Pán Ježiš prichádza v Duchu Svätom aj k nám. Klope na naše srdcia, aby sme verili, že On je Mesiáš, Spasiteľ a Záchranca, ktorý zomrel na kríži za hriechy každého z nás. Nielen všeobecne a univerzálne, ale celkom konkrétne za tie moje. Aj my, každý jeden potrebujeme citlivé uši, aby sme počuli hlas, ktorý nás volá. **Potrebujeme citlivé srdcia, aby sme si uvedomili, že sme hriešnici, že naše hriechy nás vzdiaľujú od Pána Boha a nám sa nechce veriť**. Neodmietajme hlas Božieho slova, ktorý k nám znie prostredníctvom Jána Krstiteľa, ale aj prostredníctvom Božích poslov, duchovných pastierov, priateľov, rodičov, detí alebo sa nám ozýva vo svedomí. Nezatvrdme si v pýche srdce! Využime čas adventu a pripravme sa, aby Kráľ a Spasiteľ vošiel k nám. Jeho nikto a nič nenahradí. Žiadna filozofia ani náboženstvo,

ani svetské bohatstvo alebo pohodlný život. Pravý život, radosť a pokoj do srdca dá iba ON – Ježiš Kristus Boží Syn. Amen.

Čítanie: Evanjelium podľa Lukáša 1, 5 – 25

„⁵Za judského kráľa Herodesa žil kňaz Zachariáš z týždennej kňazskej triedy Abiovej; jeho manželka bola z dcér Áronových a volala sa Alžbeta. ⁶ Obaja boli spravodliví pred Bohom, žijúc bez úhony podľa všetkých prikázaní a ustanovení Pánových. ⁷ Nemali však deti, lebo Alžbeta bola neplodná a obaja pokročili vekom. ⁸ Raz, keď podľa poriadku svojej triedy konal kňazskú službu pred Bohom, ⁹ na neho padol lós podľa obyčaje kňazského úradu, aby vošiel do chrámu Pánovho a zapálil kadidlo. ¹⁰ Všetko množstvo ľudu v hodinu kadenia modlilo sa vonku. ¹¹ Vtedy zjavil sa mu anjel Pánov, ktorý stál z pravej strany kadivého oltára. ¹² Ako ho Zachariáš uzrel, preľakol sa a zmocnila sa ho bázeň. ¹³ Ale anjel mu povedal: Neboj sa, Zachariáš, lebo vypočutá bola tvoja modlitba; manželka Alžbeta porodí ti syna; dáš mu meno Ján, ¹⁴ bude ti radosťou a potešením a mnohí sa budú radowať z jeho narodenia; ¹⁵ lebo bude veľký pred Pánom; víno a opojný nápoj nebude piť a Duchom Svätým naplnený bude už od života matky. ¹⁶ Mnohých zo synov izraelských obráti k Pánovi, ich Bohu; ¹⁷ on sám pôjde vopred pred Ním v duchu a moci Eliášovej, aby srdcia otcov obrátil k synom, neposlušných k rozumnosti spravodlivých, a tak ľud hotový pripravil Pánovi. ¹⁸ I povedal Zachariáš anjelovi: Po čom to poznám? Ved' som starý a moja manželka je tiež v rokoch. ¹⁹ Anjel mu odpovedal: Ja som Gabriel, ktorý stojí pred Bohom, a som poslaný hovoriť s tebou a zvestovať ti túto radostnú novinu. ²⁰ Ajhľa, onemieš a nebudeš môcť hovoriť až do dňa, keď sa to stane, pretože si neuveril mojim slovám, ktoré sa splnia svojím časom. ²¹ Ľud čakal na Zachariáša a čudoval sa, že je tak dlho v chráme. ²² Keď však vyšiel, nemohol k nim prehovoriť; z toho poznali, že mal videnie v chráme. Lebo dával im znaky a zostal nemý. ²³ Keď vyplnil dni svojej kňazskej služby, šiel domov. ²⁴ A po tých dňoch počala Alžbeta, jeho manželka, a skrývala sa päť mesiacov, hovoriac: ²⁵ To mi učinil Pán v dňoch, keď zhliadol (na mňa), aby ma zbavil hanby pred ľuďmi.“

Modlitba:

Otče nebeský, Ty si v Pánovi Ježišovi, svojom Synovi pripravil pre nás záchranu z prekliatia hriechu, záchranu zo smrti, aby sme mohli žiť s Tebou

večne. Svojim slovom nás pozývaš, aby sme Pána Ježiša prijali, aby sme Mu verili a s Ním žili. Ako si poslal Jána Krstiteľa pred príchodom Spasiteľa, posielaš aj nám svojich poslov, ľudí, ktorí nám zvestujú Tvoje slovo a volajú nás, aby sme sa zamýšľali nad sebou, nad životom a jeho zmyslom.

Utíš ma, Otče, otvor moje uši, dotkni sa môjho srdca a daj počuť Tvoj hlas. Prihovor sa mi svojim slovom, aby som pochopil, že Tebe na mne záleží. Že ma miluješ nekonečnou láskou a nechceš ma stratíť. Bože môj, aký vzácny som v Tvojich očiach. Vyznávam, že som Ťa veľakrát počúval iba povrchne. Tak málo som rozmýšľal o význame všetkého, čo si pre mňa urobil a každý deň robíš. Ostaň pri mne. Formuj Duchom Svätým moje srdce, aby bolo pripravené pre Pána Ježiša.

Ďakujem Ti za všetkých poslov, ktorých si poslal a posielaš ku mne, aby mi zvestovali Tvoje slovo. Za všetkých, ktorí ma vovádzali do Tvojej lásky a poznania Pána Ježiša. (*Môžeš ich vymenovať.*) Požehnaj ich službu a použi si aj mňa ako svoj nástroj. Prosím Ťa za mojich drahých ..... . Priprav aj ich srdcia, aby do nich vstúpil a prebýval Duch Svätý s Pánom Ježišom. Prosím Ťa o ochranu pre všetkých misionárov, zvlášť tých, ktorí pracujú v ohrození svojho života. Pridávaj zachránených v našom cirkevnom zbore, v našom národe i na celom svete. Amen.

Otče náš, ktorý si v nebesiach... Amen.

Pieseň: ES 21

Utorok L 3, 4 - 6

Pod'me do Božej blízkosti!

„Hlas volajúceho na púšti: Pripravujte cestu Pánovi, vyrovnávajte Mu chodníky; ⁵ Každé údolie nech je vyrovnané, každý vrch a kopec znížený; čo je krivé, nech sa vyrovná, a hrbolaté cesty nech sú uhladené. ⁶ A všetci ľudia uvidia spasenie Božie.“

Keď mal Ján Krstiteľ 30 rokov, vystúpil ako prorok v pustatine medzi Betlehemom a Jerichom, v okolí južného Jordánu. Odložil nabok – opustil to, čo by ho mohlo vyrušovať a odvádzať od povolania a poslania, ktoré si

jasne uvedomoval. V samote púšte prežíval spojenie so Všemohúcim Bohom. Nerozptyľovaný ruchom sveta v nehostinnom kraji rozmyšľal nad životom, nad svojím poslaním, nad cestou, po ktorej mal kráčať. Tu sa formovalo jeho myslenie a uvedomenie si toho, čo je dôležité, čo je najdôležitejšie. Vo vzťahu s Pánom, vo vzťahu k ľuďom.

Je veľkou vecou zastaviť sa, stíšiť a počúvať hlas – hlas Boží. Nie je to samozrejmosť. Chce to prekonať seba, svoju lenivosť, odpor, urobiť si čas, dať bokom iné „dôležité veci“ a byť so svojím Bohom sám. Sústrediť sa na Jeho hlas. Čo všetko sa v tom hlase ozýva, čo tam počuť?!. Pán Boh chce byť s nami. Kto ma nemá rád a koho nemám rád ja, na koho sa hnevám, s tým sa nechcem stretnúť. Som rád, keď ho nevidím, nepočujem. Aj len letný pohľad, náhodné stretnutie ma vyruší, zmení – pokazí náladu. A tak som celkom rád, keď sa mám za čo skryť, keď je nejaká prekážka, niečo medzi nami, aby sme sa nevideli. Niekedy vedome navíšime celé vrchy a kopce prekážok, aby sme sa skryli pred niektorými ľuďmi.

A robíme to nielen s ľuďmi. Robíme to aj s Pánom Bohom. Celkom nám vyhovuje, že je za „siedmymi horami a siedmymi moriami“. Niežby sme chceli, aby nebol vôbec, to nie, ale stačí nám taký vzťah „zd'aleka“. Keď sa nám veľmi nestará do života, keď nám nevidí „do hrnca“, v ktorom si varíme podľa svojich receptov a svojej chuti.

Ale Pán Boh chce byť s nami, so mnou. On iste nie je ďaleko od nikoho z nás. A vie presne, čo robíme, čo varíme aj čo si myslíme. Ale chce, aby sme aj my chceli byť s Ním. Aby sme sa neskrývali ako Adam s Evou v raji, potom, keď zjedli zakázané ovocie. On chce vniesť radosť raja do nášho života. Radosť spoločenstva vo viere. Radosť zdieľania sa v láske. On volá: „Kde si?“ Volá mňa: „Kde si? Prečo sa skrývaš?“

Ak chceme prežiť spoločenstvo s Pánom Ježišom, prekážky musia ísť preč. Vrchy a kopce, jamy a priehlbiny aj skrýše musia byť odstránené. Všetko, čím ospravedlňujem, že nemám čas nato, aby som bol/a s Ním. V tichu modlitby, v radosti piesne, v počúvaní Jeho hlasu. Teraz je ten čas. Advent je čas výzvy. Je dobrou príležitosťou dať veci do poriadku. Dať do poriadku svoje srdce, svoj vzťah s Pánom. On nemá rád povrchnosť, pokryteckú, zdanlivú vieru. On je láska a láska dáva všetko, ale aj všetko čaká. Čaká, že vyleziem zo svojho úkrytu a prestanem sa hrať na skrývačku, vyrovnám cesty a chodníky k svojmu srdcu a zaspievam: „Príď do srdca môjho Kráľ lásky!“ Odstránim predsudky a falošné predstavy, ktoré som si o Pánu Bohu vyrobil/a. Naberiem odvahu a skrze Božie slovo sa pozriem na

Neho v pravde. Budem skúmať a vidieť aký je. Boh našej spásy. Boh našej záchrany. Vychádzajúce slnko z výsosti, ktoré prináša pokoj tým, ktorí sedia v tme a tóni smrti. Aj mne. Áno, najprv mne. Ale v žiadnom prípade nielen mne, lež všetkým. Amen.

Čítanie: L 1, 57 - 80

„⁵⁷ Alžbete však prišiel čas, aby porodila; i porodila syna. ⁵⁸ A susedia a príbuzní počujú, že Pán zvel'adil pri nej svoje milosrdenstvo, radovali sa s ňou. ⁵⁹ Na ôsmy deň prišli obrezať dieťaťko a chceli ho pomenovať Zachariášom, menom otcovým. ⁶⁰ Ale matka odpovedala takto: Nie, bude sa volať Ján. ⁶¹ I povedali jej: Ved' nemáš nikoho v rodine, kto by sa tak volal; ⁶² a dávali znak otcovi, ako ho chce pomenovať. ⁶³ On si pýtal tabuľku a napísal slová: Ján je jeho meno! A divili sa všetci. ⁶⁴ Hned' nato otvorili sa mu ústa, rozviazal jazyk, i prehovoril a velebil Boha. ⁶⁵ Vtedy prišiel strach na všetkých susedov a po celom hornatom kraji judskom sa rozprávalo o všetkom tomto; ⁶⁶ všetci, ktorí to počuli, vstúpili si to do srdca a hovorili: Čo len bude z tohto dieťaťa? Ved' aj ruka Pánova bola s ním. ⁶⁷ Ale Zachariáš, jeho otec, naplnený Duchom Svätým, prorokoval hovoriac: ⁶⁸ Požehnaný Pán Boh izraelský, že navštívil svoj ľud a vykúpil ho, ⁶⁹ vyzdvihol nám roh spasenia v dome svojho služobníka Dávida, ⁷⁰ ako hovoril ústami svojich starodávnych svätých prorokov, ⁷¹ že nás vyslobodí od našich nepriateľov a z ruky všetkých, ktorí nás nenávidia, ⁷² aby učinil milosrdenstvo s našimi otcami a rozpomenul sa na svoju svätú zmluvu, ⁷³ na prisahu, ktorou sa zaviazal nášmu otcovi Abrahámovi, že budeme vyslobodení ⁷⁴ z ruky nepriateľov a bez bázne budeme Mu slúžiť ⁷⁵ v svätosti a v spravodlivosti pred Jeho tvárou po všetky dni života. ⁷⁶ A ty, dieťaťko, budeš sa volať prorokom Najvyššieho, lebo pôjdeš pred tvárou Pánovou, aby si Mu pripravoval cestu ⁷⁷ a učil Jeho ľud známosti spasenia, totiž, že náš Boh odpustí hriechy ⁷⁸ zo svojho milosrdného srdca, s ktorým zhliadol na nás ako vychádzajúce slnko z výsosti, ⁷⁹ aby svietil sediacim v tme a tóni smrti a upravil nám nohy na cestu pokoja. ⁸⁰ A to dieťaťko rástlo a mocnelo na duchu a bolo na púšti až do dňa svojho vystúpenia pred Izraelom.“

Modlitba:

Všemohúci Bože, Ty chceš vstúpiť do môjho srdca a naplniť ho každý deň svojou prítomnosťou, svojou láskou a pokojom. A ja staviam vrchy

a kopce, skrývam sa pred Tebou v strachu, lebo Ťa nepoznám. Prosím Ťa, pomôž mi odstrániť všetko, čo ma od Teba oddeľuje. Pomôž mi urovnať cestu, aby do môjho srdca vstúpil Pán Ježiš. Utíš ma, upokoj moje srdce, daj, aby som si pre Teba vyhradil/a čas. Tebe chcem zveriť všetko, čo som a čo mám. Tebe sa chcem oddať a vnímať Tvoju prítomnosť, počúvať ako musel počúvať Zachariáš, keď onemel, aby uveril, že Ty môžeš všetko.

Zasviet' svetlom svojej lásky do mojej duše. Naplň ju svätou bázňou a rozradosť mi srdce, aby som Ťa chválil/a, aby som spieval/a, aby som Pána Ježiša čakal/a a vítal/a. Pomôž búrať prekážky, ktoré staviame medzi Tebou a nami aj navzájom medzi nami ľuďmi. Prekážky z ublížení, prekážky z urážok, nepochopenia, sebeckva... Daj nám silu prosiť o odpustenie, o silu odpúšťať tým, ktorí nám ublížili. Zachráň nás a posväť nás, aby sme žili k Tvojej sláve. Amen.

Otče náš...

Pieseň: ES 633

Streda L 3, 7 – 9

Vyznávanie hriechov nás neodlúči od lásky Kristovej.

7 „I hovoril zástupom, ktoré vychádzali k nemu, aby sa mu dali pokrstiť: Vretničie plemeno, kto vám ukázal, ako uniknúť budúcejmu hnevu? 8 Vydávajte preto ovocie hodné pokánia, a ani sa len nepokúste hovoriť si: Máme otca Abraháma! Lebo vravím vám, že Boh aj z týchto kameňov môže vzbudiť Abrahámovi deti. 9 Ale už aj sekera je priložená na korene stromov, a každý strom, ktorý nerodí dobré ovocie, vytnú a hodia do ohňa.“

Tam, na kamennej zemi, s nohami zaprášenými od piesku, s vyschnutým hrdlom a pod páľavou slnka, kde sa niet, v čom umyť a čoho napíť, spoznával Ján, aký veľký význam má voda. Bez vody niet života. Bez vody niet ovocia. A neulovíte ani rybu. Bez vody niet zrodenia ani znovuzrodenia. Bez vody niet čistoty. Je dôležité vyjsť do púšte, vyliezť na vrcholky hôr, pozrieť sa z vtáčej perspektívy na súvislosti života. Ale rovnako dôležité je zísť do údolia, tam, kde z prameňa vyteká potôčik, potok, rieka... Vidieť ako rastie, bujnie zeleň, ako voda dáva život.

Keď cestujete z Jeruzalema do Jericha, idete púštnou krajinou. Dolu v rokline tečie tenučký prúžok vody. Všetko je suché, vyprahnuté, hnedo –

pomarančové, iba tam dolu, okolo potôčika sa kľukatí zelená čiara. Životodarná voda. Pri stvorení bola najprv voda, až potom vznikol život. Ján Krstiteľ pripravuje ľudí na príchod Mesiáša krstom v rieke Jordán. V ňom má ostať starý život. Staré zvyky, staré bezbožné spôsoby života. Z vody vychádza nový človek, nový ľud. Ako v potope ostal pochovaný starý svet, ako v Červenom mori ostal pochovaný faraón s vojskom, ktorý zotročovali a chceli zničiť Boží ľud, ako Boží ľud musel prejsť morom k novému životu, tak Ján Krstiteľ viedol do vody hriešnikov, ktorí chceli, túžili začať nový život, očakávajúc svojho Kráľa – Mesiáša. Jánovi nešlo iba o rituál, o akúsi obraznú prípravu. Niektorí si to tak predstavovali. Stačí urobiť, čo robí väčšina. Nie je to až také hrozné. Nič to nestojí. Iba výlet k rieke. Osvieženie vo vode. Niečo také bolo pre Jána nepredstaviteľné, nemožné, odporné...! Vonkajší rituál je, musí byť prejavom zmeny - vo vnútri, v hlave a v srdci. Nemôžeš ostať starým - takým, aký si bol! Boh je ako zzierajúci oheň. Boh nie je bezvládny starček, ktorý každému chce len dobre! To je falošná predstava. Boh nenávidí pretváрку. Nemá rád, keď človek robí niečo len naoko, navonok a nie naozaj. Krst nemôže byť iba rituál – krst je začiatok života v pokání.

A to platí aj o našom krste. Zaiste je to iný krst. Vzácnjší. Je spojením s Mesiášom a nie iba prípravou na Jeho prijatie. O to viac ho máme brať vážne a v ňom denne žiť. Nespoliehať sa, veď som pokrstený, ale **žiť ako pokrstený**. Žiť na slávu Kristovu, žiť v pokání. Vo vedomí, že som hriešny človek, ktorý musí denne zápasiť s vlastným zvádzaním na zlé. A neraz podľahne. V myšlienkach, slovách aj skutkoch. Je nebezpečné to nevidieť. Žiť ako na výslni, zabúdať, že potrebujem pokánie. Pán Ježiš nás k tomu nielen volá, ale On nám dáva silu. Uist'uje nás, že priznanie a **vyznanie hriechov nás neodlúči od Jeho lásky**, ale práve naopak. On si nás privinie k sebe, On odpustí tomu, kto Ho prosí, očistí a zaodeje rúchom svojej spravodlivosti. To nám zaslúbil v Krste Svätom. A to platí.

K adventu patrí sebaskúmanie a vyznávanie hriechov. Robme to úprimne, pokorne a naozaj. Tak, ako to Pán Boh od nás, svojich detí, očakáva. Amen.

Čítanie: Žalm 51

„¹ Pre hudobný prednes. Žalm Dávidov. Po tom, čo bol Dávid s Batšebou, ² prišiel k nemu prorok Nátan. ³ Zmiluj sa nado mnou, Bože, podľa svojej milosti! Pre svoje veľké milosrdenstvo zahlad' moje priestupky! ⁴ Dokonale ma obmy z mojej viny, očisť ma od môjho hriechu! ⁵ Lebo som si vedomý svojich priestupkov a hriech môj predomnou je stále. ⁶ Proti Tebe samému som zhrešil, páchal som, čo je zlé v Tvojich očiach, aby si Ty mal pravdu vo svojich rečiach a bol si čistý vo svojom súde. ⁷ Hľa, v nepravosti som sa zrodil a v hriechu počala ma moja matka. ⁸ Hľa, obľubuješ hlbokú pravdu; a v skrytosti mi praješ poznať múdrosť. ⁹ Izopom zbav ma hriechu, a ja budem čistý, umy ma, belší budem ako sneh! ¹⁰ Daj mi počuť radosť, potešenie, nech zajasajú kosti, čo si zdrvil. ¹¹ Skry si tvár pred mojimi hriechmi a zotri všetky moje viny! ¹² Srdce čisté stvor mi, ó Bože, a obnov vo mne ducha pevného! ¹³ Od svojej tváre nezavrhni ma a svojho svätého Ducha mi neodnímaj! ¹⁴ Navráť mi radosť z Tvojej pomoci a duchom poslušnosti podopri ma! ¹⁵ Chcem učiť priestupníkov Tvojim cestám, aby sa hriešnici k Tebe obracali. ¹⁶ Vytrhni ma, ó Bože, z krvnej viny. Ty, Bože mojej spásy! Nech zaplesá môj jazyk pre Tvoju spravodlivosť. ¹⁷ Ó Pane, Ty mi otvor pery, nech moje ústa Tvoju chválu zvestujú. ¹⁸ Lebo Ty nemáš záľubu v zábitku, a keby som ti obetoval zápal, nepáčil by sa Ti. ¹⁹ Bohu milou obeťou je duch skrúšený; Ty, Bože, nepohrdaš srdcom skrúšeným a zdrveným. ²⁰ Preukáž dobro Sionu vo svojej priazni, vybuduj múry Jeruzalema! ²¹ Potom si obľúbiš správne obete, zápal a celožertvy; vtedy budú obetovať junce na Tvojom oltári.“

Modlitba:

Pane Ježiši Kriste, Ty Svätý, čistý a dokonalý Boží Syn, Ty si sa v Krste Svätom skrze Ducha Svätého spojil so mnou. Je to predivné a nad všetko moje pochopenie. Veď Ty si úžasný, mocný a najmä bez hriechu a ja som hriešnik. Každý deň sa prehrešujem proti Tvojim prikázaniam v myšlienkach, slovách aj skutkoch. Neraz si to ani neuvedomím a často na to zabudnem. Ale Ty vieš všetko. Skúmaš moje myšlienky a o všetkých mojich cestách vieš. Nič nechcem zatajiť. Priznávam sa v pokore, že som nebol/a a nie som, ako to pri mne očakávaš. Zvlášť ma trápia tieto moje hriechy ..... (možno vyznať aj svoje konkrétne hriechy). Odpusť mi Pane, zmiluj sa nado mnou! Urob ma tvorcom Tvojho pokoja aj v mojej rodine.

Daj nech slnko nezapadá nad našim hnevom. Veď naše srdcia v láske, odpúšťaniu a zmiereníu. Daj nám túžbu po daroch Svätej Večere Pánovej, aby sme sa ňou posilňovali v pobožnom živote a spájali sa s Tebou i medzi sebou.

Prosíme Ťa dnes za ľudí, ktorých životy sú ťažko poznačené hriechom. Daruj im ducha pokánia, aby vyznávali svoje hriechy a hľadali Tvoje odpustenie. Prived' ich k novému mysleniu, k Tvojej láske. Prosíme za odsúdených, uväznených, za ľudí poviazaných akoukoľvek závislosťou, za ľudí, ktorí sa spreneverili alebo zlyhali v starostlivosti o deti, za tých, ktorí zneužili svoju právomoc. Zasvieť do tmy nášho sveta a uč nás hľadať dobro pre všetkých. Tak si nám to ukázal svojou smrťou na dreve kríža, keď si sa obetoval za nás hriešnikov. Amen.

Otče náš ....

Pieseň: ES 332

Štvrtok L 3, 10 – 14 Prinášajme ovocie pokánia!

¹⁰ I spytovali sa ho zástupy: Čo teda robiť? ¹¹ Odpovedal im: Kto má dve koše, nech dá tomu, kto nemá; a kto má pokrm, nech urobí podobne. ¹² Prišli aj colníci, aby sa dali pokrstiť, a hovorili mu: Majstre, čo robiť? ¹³ Odpovedal im: Nevyberajte viac, ako vám prikázali. ¹⁴ Spýtali sa ho aj vojaci: A čo my máme robiť? Odpovedal im: Nikoho nevydierajte, ani neudávajte, ale pristávajte na svojom žolde.

Pokánie je zmena zmýšľania. Zmena zmýšľania o sebe. Je to zostúpenie z piedestálu, z vrcholu, ktorý sme si sami vytvorili, na ktorý sme sa sami postavili. Je to zostúpenie hlboko, do najspodnejších poschodí vlastného ja. Rieka Jordán tečie do Mŕtveho mora, ktoré sa nachádza vo „výške“ 390 m **pod** hladinou mora. Tí, ktorí sa dávali pokrstiť v Jordáne, skutočne zostupovali dolu. Robiť pokánie sa nedá bez poníženia. A to všetko predovšetkým a v prvom rade v intimite s Pánom Bohom. On pokorných povýši. Umyje, posilní, občerství. A to ešte nie je všetko. Pokánie má aj ovocie. Viditeľné ovocie v skutkoch lásky. Celý život kresťana má byť taký. Pán Boh to od nás očakáva a očakáva to od nás aj svet. Nemáme kam uhnúť

pred touto požiadavkou. Ona je barometrom, lakmusovým papierikom na odhalenie toho, ako sme na tom s pokáním, ako sme na tom s vierou.

Po ovocí poznáme, kto je kto. Podľa správania, podľa rečí a skutkov poznať, čo je v človeku. Vedel to Ján Krstiteľ, ktorý k takému pokániu volal. Vedeli to aj mnohí z tých, ktorí prichádzali k Jordánu, aby sa dali pokrstiť. **Vedeli, že vonkajším prejavom pokánia nie je samotný krst, ale spôsob života, skutky.** A tak sa pýtali Jána Krstiteľa: „Majstre, čo robiť?“ A Ján odpovedal veľmi prakticky – pre ich konkrétny život, pre ich prácu. Konajte dobročinnosť. Pomáhajte všade tam, kde je núdza. Deľte sa s tým, čo máte. Myslite na núdzných, na tých, ktorí z rozličných príčin majú nedostatok a strárajú. Pracujte poctivo, nehľadajte „krivé cestičky“ na svoje obohatenie. Pestujte dobré vzťahy s ľuďmi, neprispôsobujte sa tým, ktorí rozsievajú nepokoj, vietor, ktorí majú v sebe viac kritiky než lásky. Príprava na príchod a stretnutie so Spasiteľom, znamená hľadať a konať dobre. Mať fantáziu lásky, ktorá rozmýšľa, čo dobré dnes urobím a urobiť to. Taký adventný kalendár by sme mali mať – každý deň konať dobro. Nie preto, aby sme si splnili úlohu, získali zásluhy, ale aby sme sa učili byť stále dobrými ako je On, celý deň i po celý rok, aj po celý život.

A príležitostí je veru dosť. Pán Ježiš povedal: „Chudobných budete mať vždy medzi sebou.“ A nielen chudobných. Každý deň počujeme o ľuďoch, ktorých postihlo nešťastie, katastrofa, choroba, zlyhali – možno aj vlastnou vinou, ale potrebujú pomoc. Ved' aj my sme odkázaní v mnohom na pomoc druhých. Všetci žijeme z lásky – tej najdôležitejšej „ingredencie“ v ľudskom bytí. A ona vzniká, rastie a šíri sa dávaním. Ako dokáže povzniesť dušu milé slovo!

Alebo ..... alebo.... Nech naša dobrota nemá konca. To sa Pánu Bohu páči. To hľadá. Pri nás, v našich srdciach, v našich životoch. Z toho sa teší, lebo vtedy sme Jeho spolupracovníkmi, nasledovníkmi, vtedy na nás vidieť Jeho samého. To je ovocie pokánia. A to je podstata a krása Vianoc, na ktoré sa tešíme. Amen.

Čítanie: 1. list apoštola Pavla Korinským 13

„¹A čo by som ľudskými jazykmi hovoril, aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som iba cvendžiacim kovom a zvučiacim zvonom. ²A čo by som vedel aj prorokovať a poznal všetky tajomstvá a mal všetko možné poznanie, a čo by som mal takú vieru, že by som hory prenášal, a lásky by

som nemal - nič nie som.³ A čo by som rozdal všetok svoj majetok, i telo si dal spáliť, a lásky by som nemal, nič mi to nepomôže.⁴ Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá, nezávidí, láska sa nevystatuje a nenadívá;⁵ nie je neslušná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nezmysľá zle,⁶ neraduje sa z nepravosti, ale teší sa s pravdou;⁷ všetko znáša, všetkému verí, všetkého sa nádejá, všetko pretrpí.⁸ Láska nikdy neprestane. Ale prorocvá sa pomínú, jazyky umlknú, poznanie sa pomínie.⁹ Lebo sčiasťky poznávame a sčiasťky prorokujeme,¹⁰ ale keď príde dokonalé, čiastočné sa pomínie.¹¹ Keď som bol dieťa, hovoril som ako dieťa, zmysľal som ako dieťa, usudzoval som ako dieťa; ale keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby.¹² Doteraz totiž vidíme len hmlisté obrazy, akoby v zrkadle, ale potom tvárou v tvár. Doteraz poznávam čiastočne, ale potom poznám tak, ako aj mňa poznal (Boh).¹³ Teraz však zostáva viera, nádej, láska, to troje, ale najväčšia z nich je láska.“

Modlitba:

Drahý nebeský Otče, Bože ďakujem Ti, že mi odpúšťaš moje hriechy. Je ich veľa a odhaľujú, že vo mne neprebýva iba to dobré, ale znovu a znovu sa hlási k slovu pokašiteľ, ktorému neraz podľahnem. Ale Ty sa zmilovávaš nado mnou, počuješ ma, keď k Tebe volám a pre príhovor môjho drahého Spasiteľa Pána Ježiša, ktorý za mňa trpel a zomrel, vzd'ahuješ moje previnenia ako je ďaleko východ od západu. Pamätáš na môj krst a zasl'ubenie, že som Tvoje dieťa, Umývaš ma v krvi Baránkovej a voláš k novému životu. K životu v láske každý deň. Ona mi je potešením, Tvoja láska je mi silou, naplňa ma úžasom a radosťou. Prosím Ťa, vrúcne Ťa prosím, daj nech som jej nositeľom, nech hľadám príležitosti ako ju prejavit', najmä tým, ktorí sú v tiesni, v smútku, v núdzi, v strachu, v beznádeji. Ale nielen im, lebo viem, že každý človek ju potrebuje, každý po nej túži. Daruj mi fantáziu lásky.

Dopraj nám v rodine, v cirkevnom zbore i v národe svätit' Vianoce v pokoji, v pokornej odovzdanosti do Tvojej vôle a vo vedomí, že to najdôležitejšie je, aby si prebýval v nás Ty sám.

Buď česť Tvojmu svätému menu! Amen. Otče náš....

Pieseň: ES 552

Piatok L 3, 15 – 18

Mesiáš je dôležitý.

15 Keď ľud očakával a všetci si mysleli v srdci o Jánovi, či ozaj nie je Kristus, 16 odpovedal Ján všetkým: Ja vás zaiste krstím vodou, ale ide mocnejší ako ja; nie som hoden rozviazať Mu remienky na obuvi; On vás bude krstiť Duchom Svätým a ohňom; 17 v Jeho ruke je vejačka, vyčistí si humno a pšenicu zhromaždí do obilnice, ale plevy spáli v neuhasiteľnom ohni. 18 Aj mnohé iné napomenutia dával ľudu a zvestoval mu evanjelium.“

Pôsobenie Jána Krstiteľa, zvest', ktorú prinášal ľuďom plný Ducha Božieho, vyvolali - dalo by sa povedať: celonárodné hnutie. Prichádzali mnohí, z rozličných spoločenských vrstiev, rôzneho postavenia aj duchovného zamerania a cítenia. Bolo to niečo zvláštne. Priam aj vo vzduchu bolo cítiť, že sa blíži zmena, niečo sa deje. A za tým videli, počuli práve Jána Krstiteľa. Možno sa ani niet čo diviť, že nejednému, ba mnohým skrsla myšlienka, či ozaj Ján – bezpochyby Boží človek – nie je práve ten predpovedaný a očakávaný Mesiáš, Spasiteľ. Zdalo sa, že všetko tomu nasvedčuje.

Stáva sa to aj nám neraz, že zamieňame znamenia za skutočnosť. Podstatné nahradíme nepodstatným. Uspokojíme sa, či sme presvedčení, že to pravé je v niečom, v čom to nie je. A stáva sa to aj na Vianoce. Bezpochyby sú to veľmi čarovné sviatky. A snažíme sa, aby nimi boli, aby bolo všetko čisté, žiarivé, krásne, aby aj vzduch dýchal slávnostnou atmosférou a neopakovateľnosťou. Určite je to dôležité a milé, áno aj potrebné a nielen výzdoba a dobré jedlo, ale aj všetko duchovné, na čo sa sústredíme počas adventu. Ale to predsa nie je to podstatné

Ján Krstiteľ nekompromisne a jasne odmieta myšlienku, že on je Mesiáš. Nepripustí žiadne pochybnosti. Nedá sa zviest' pokušením, keď ho ľudia pokladajú za mocnejšieho, väčšieho, či dokonca Najväčšieho. Stojí nohami pevne na zemi. Vie, že nie on, ale **Mesiáš je dôležitý**. A Mesiáš prichádza. Je blízko. Všetko, čo Ján robí, robí kvôli Nemu, robí pre Neho. Nepochybná sa s Ním, porovnáva sa so sluhom, s otrokom, ktorý svojmu pánovi viaže šnúrky na topánkach. Ba, hovorí, že nie je hodný ani toho. Znovu dôrazne pripomína, že všetko, čo robí, všetko, čo sa deje, je prípravou, je kvôli tomu, že prichádza Pán. Čaká na Neho, sústreďuje na Neho svoju pozornosť a chce, aby to pochopili a rovnako robili aj všetci ostatní.

To je odkaz Jána Krstiteľa aj pre nás. Dôležitý je Pán Ježiš. V advente ide o Neho. Vianoce sú kvôli Nemu. On je Prvý aj Posledný. A najmocnejší. On prichádza „zhora“ od nebeského Otca. Prichádza ako Dar aj ako Sudca. V bezmocnom Dieťati najmocnejší Vládca. Spravodlivý. Ale Jeho cieľom nie je ničiť a zatrátiť, ale zachrániť. Zachrániť tak, že sa za nás obetuje. Ján to vedel skrze Ducha Svätého a my to vieme zo svedectva Božieho slova, že v bezmocnom umierajúcom mužovi na kríži je najväčšia sila – nový život pre všetkých, ktorí v Neho uveria. Veľké evanjelium pre svet. Pre každého z nás. To je podstata Vianoc. Krásne vianočné symboly nám chcú pripomenúť, že Pán Ježiš znovu otvoril raj, aby nás v ňom privítal. Aby nám ho pomáhal robiť medzi nami a nielen na Vianoce. Aby nám dával silu v našich slabostiach, nádej, keď sme úzkostiach, istotu večného života pri smrti. On vstúpil na nebo, ale prichádza. Ako to sľúbil: „Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo, a môj Otec ho bude milovať a prideme k nemu a budeme prebývať u neho.“ A to je pravda. To je niečo úžasné. Vezmime to s plnou vážnosťou. Sústreďme na Neho svoju pozornosť. Ďakujme Mu, chváľme Ho, lebo On prichádza. Svoje starosti uvaľme na Neho, poznávajme Jeho silu, Jeho lásku, nebojme sa, že by nás neuniesol. Je najmocnejší. Jeho Duch dal do pohybu celý národ. Nie krikom, ani vojenskou ani politickou mocou, ale zvesťou Božieho slova cez podivne vyzerajúceho muža, ktorý Ho čakal a k Nemu volal.

Čakajme Ho aj my, vítajme Ho, volajme k Nemu, chváľme Ho aj prosme, aby sme Ho za nič nevymenili. Možno aj k tomu má poslúžiť tento zvláštny „coronový čas“. Všetky obmedzenia, ktoré nám nedovoľujú, aby všetko bolo tak, ako inokedy. Možno nás to hnevá, znepokojuje. Ale aj dáva príležitosť rozmýšľať nad tým, kde je podstata a čo je dôležité. Veď v Jeho ruke je vejačka, vyčistí humno, plevy spáli a obilie zhromaždí. To nepodstatné musí preč, ale to podstatné prinesie požehnanie teraz i na veky. Amen.

Čítanie: Izaiáš 9,1-9

List apoštola Pavla Kolosenským 1,9 – 20

„¹Lud, ktorý chodí vo tme, uzrie veľké svetlo; nad tými, ktorí bývajú v temnej krajine, zažiarí svetlo. ²Rozmnožil si plesanie, zveľadil si radosť, radujú sa pred Tebou, ako sa radujú v žatve, ako plesajú, keď rozdeľujú koristi. ³Lebo jarmo, ktoré ho zaťažuje, i palicu na jeho chrbte a prút jeho poháňača dolámeš ako v deň Midjāncov. ⁴Lebo každá hrmotne dupotajúca obuv a v

krvi poválaný plášť zhorí a bude potravou ohňa.⁵ Lebo dieťa sa nám narodilo, syn nám je daný; na jeho pleciach spočinie kniežatstvo, jeho meno bude: *Predivný radca, Mocný Boh, Otec večnosti, Knieža pokoja.*⁶ Veľká bude jeho vláda a nebude konca pokoju na tróne Dávidovom a v jeho kráľovstve, lebo ho upevní právom a spravodlivosťou odteraz až naveky. Horlivosť Hospodina mocnosť to urobí.⁷ Pán zoslal slovo proti Jákobovi, a to padlo na Izrael;⁸ všetok ľud to má pocítiť, Efrajim aj obyvateľstvo Samárie, ktoré s pýchou a vystatovačným srdcom vraví:⁹ *Tehly padli, ale postavíme kamenné kvádre, divé figovníky vyťali, no nahradíme ich cédrami.*“(Iz 9, 1-9)

„⁹Preto aj my odo dňa, ako sme to počuli, neprestávame sa modliť za vás a prosiť, kiez ste naplnení poznaním Jeho vôle vo všetkej múdrosti a duchovnej rozumnosti,¹⁰ aby ste chodili hodní Pána, na Jeho úplnú ľúbosť, prinášajúc ovocie v každom dobrom skutku, rastúc v poznaní Boha,¹¹ všemožne posilňovaní mocou Jeho slávy ku všetkej vytrvalosti a trpezlivosti¹² a radostne ďakujúc Otcovi, ktorý vás hodnými učinil mať účasť na údele svätých v svetle,¹³ vytrhol nás z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna.

¹⁴ V Ňom máme vykúpenie, odpustenie hriechov.¹⁵ On je obrazom neviditeľného Boha, prvorodený pred všetkým stvorením,¹⁶ lebo v Ňom bolo stvorené všetko, čo je na nebesiach aj na zemi, viditeľné aj neviditeľné: tróny, panstvá, kniežatstvá, mocnárstva, všetko je stvorené skrze Neho a pre Neho.¹⁷ On je pred všetkým, a všetko spolu má v Ňom svoje bytie.¹⁸ On je hlavou tela, cirkvi, On počiatok, prvorodený z mŕtvych, aby Jeho bolo prvenstvo vo všetkom.¹⁹ Lebo Boh za dobré uznal, aby v Ňom prebývala všetka plnosť²⁰ a aby Ním zmieril so sebou všetko, aj čo je na zemi aj čo je v nebesiach, a priniesol pokoj v krvi Jeho križa.“ (Kol. 9, 1-20)

Modlitba:

Čakáme Ťa, Pane Ježiši Kriste, príď Kráľ náš požehnaný s požehnaním. Vstúp do môjho srdca. Vstúp do našej rodiny. Buď Kráľom nášho cirkevného zboru! Skvej sa ako Pán vo svojej cirkvi. Ty si najmocnejší a veľký. Vieme, že už nie si Dieťaťom bezmocným v betlehemských jaslách, ale Víťaz nad smrťou, nad mojím hriechom, Premožiteľ Diabla a zla. Si dokonalá Láska, Predivný Radca, Mocný Boh, Otec večnosti, Knieža pokoja.

Príď a prebývaj v mojom srdci. Pomôž mi, aby Ťa nič nezatienu, ale všetko, všetko slúžilo na Tvoju slávu, aby všetko bolo krásne pre Teba, všetko bolo dobré skrze Teba, všetko bolo slávne kvôli Tebe. Nie nám, nie nám, ale Tvojmu menu je vzdaná chvála.

Prosíme Ťa, Pane Ježiši, daj všetkým nám do srdca živú vieru, radosť a pokoj a zbav nás nevrlosti, hnevu, osočovania, všetkého, čo je proti láske. Naplň nás Duchom Svätým.

Prosíme Ťa, za všetkých misionárov, kazateľov, duchovných pastierov na celom svete, vystroj ich mocou zhora, aby kázali ako Ján Krstiteľ pravdivo a čisto Božie slovo, napomínali a zvestovali evanjelium.

Prosíme Ťa, za cirkev, aby oslavovala spevmi, modlitbami, pokáním a skutkami lásky Teba a nerobila to na svoju slávu.

Prosíme Ťa, aby aj v našich domácnostiach vládol Tvoj Duch. Prosíme za rodiny, ktoré stratili svojich blízkych a rany spôsobené touto stratou ich veľmi boľia. Posilni ich vo viere, buď im oporou, veď Ty si prišiel, aby si premohol smrť.

Prosíme Ťa, aby si sa sklonil k chorým a trpiacim doma aj v nemocniciach aj na uliciach. Utíš bolesti, podľa svojej veľkej milosti, uzdrav a posilni aj lekárov, sestry a všetkých zdravotníkov, ktorí riskujú svoje zdravie i život pre záchranu iných.

Prosíme Ťa, daj svoju múdrosť a rozvahu politikom, aby im záležalo predovšetkým na ľuďoch, ktorí sú im zverení a nie iba na preferenčných hlasoch.

Prosíme Ťa za ľudí ťažko skúšaných v rozličných situáciách života, otvor nám oči, aby sme ich neprehliadli, ale slovom a skutkom im preukázali pomoc.

Prosíme aj za umierajúcich, sviet' im svojim svetlom v temnote smrti a preved' ich do svojho kráľovstva.

Kráľ môj a Pán môj Teba vzývam, Teba milujem, Teba túžim nasledovať. Zmiluj sa nado mnou! Viem, že Ty dávaš oveľa viac, ako viem ja, Tvoje dieťa, prosit'. Vďaka, vrúcna vďaka Ti buď za všetko. Haleluja! Amen.

Otče náš, ktorý si v nebesiach, posväť sa meno Tvoje, príď kráľovstvo Tvoje, buď vôľa Tvoja ako v nebi, tak i na zemi. Chlieb náš každodenný daj nám dnes a odpusť nám viny naše, ako aj my odpúšťame vinníkom svojim. I neved' nás do pokušenia, ale zbav nás zlého, lebo Tvoje je kráľovstvo

i moc i sláva na veky! Amen. Sláva Bohu, Otcu i Synu i Duchu Svätému ako bola na počiatku i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

Pieseň: ES 19